

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІАЛЬНОГО АПАРАТУ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Копил-Філатова Тетяна Василівна

PhD-здобувачка освіти

Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Україна

Науковий керівник: Андрущенко Віктор Петрович

доктор філософських наук, академік НАПН України,

член-кореспондент НАН України, професор, ректор

Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Україна

Структурно-функціональний аналіз надбання наукових джерел управлінської, педагогічної, правової і довідкової літератури свідчить про достатню обґрунтованість педагогічної проблеми професійної підготовки майбутніх державних службовців для забезпечення академічної етики та доброчесності управління закладами освіти, а саме у аспектах: *професійного навчання державних службовців* – О. Хрущ (стан та перспективи їх професійного навчання); авторським колективом під керівництвом Н. Алюшина (розвиток системи професійного навчання у період з 2018 по 2021 рр.); О. Мельник (перспективи вирішення проблем професійної підготовки державних службовців); М. Іншин (перспективні напрями професійної підготовки держслужбовців в Україні); Л. Корнута, А. Неугоднікова (зарубіжний досвід Сполученого Королівства та США) та Л. Примаченко (система держуправління в США); І. Сікорська (підготовка державних службовців у країнах Європи); І. Сурай (досвід Федеративної Республіки Німеччини щодо формування й розвитку еліти в державному управлінні); М. Білінська (особливості підготовки держслужбовців в НАДУ при Президентові України); І. Гасюк (професійне моделювання держслужбовця для сфери фізичної культури і спорту); І. Чумак (стратегія модернізації системи підготовки держслужбовців); А. Грищук (застосування дистанційних освітніх технологій) та спільно з В. Чабак (реформування системи держслужби); О. Александров (модернізація системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації держслужбовців та посадових осіб місцевого самоврядування України) [3].

Виокремлено наукові доробки, які розкривають проблематику *професійного розвитку* державних службовців, представлено ученими: Г. Єрмолаєва та Г. Ласна (підвищення кваліфікації держслужбовців в умовах євроінтеграції України); Д. Неліпа (компетентнісний підхід); В. Соколова (службова кар'єра держслужбовця); Т. Кагановська (неперервна професійна освіта кадрів); Б. Язлюк та А. Бутов (використання інноваційних технологій безперервного підвищення професійної компетентності персоналу); авторським колективом під керівництвом Н. Алюшиної (розвиток системи професійного навчання держслужбовців, голів місцевих держадміністрацій та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад); О. Мельников (кар'єра в системах держслужби у країнах ЄС і в США); Н. Дригуля (професіоналізація державних службовців в умовах євроінтеграції); М. Орлів (механізми формування сучасної моделі підвищення

кваліфікації керівних кадрів органів влади); Л. Антонова та Л. Козлова (професіоналізація держслужбовців та службовців органів місцевого самоврядування як напрям реалізації теорії лідерства в публічному управлінні); авторський доробок за редакцією В. Лугового, І. Розпутенка та В. Понеділко (щодо організації освітнього процесу у закладах системи перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів); Ж. Лазоренко (удосконалення профпідготовки держслужбовців з метою запобігання і протидії корупційних дій); В. Олуйко (професіоналізація кадрів як чинник державотворення); А. Грищук (самоосвіта як спосіб підвищення професійного рівня держслужбовців в Україні).

Особливості професійної підготовки на основі *компетентнісного підходу* розкрито у дослідженнях: М. Головань (досвід теорії, теорія досвіду формування компетенції та компетентності); О. Долгий та О. Хрущ (професійна компетентність і компетенції держслужбовця у контексті реформування публічної служби); Л. Наливайко (професіоналізм та компетентність держслужбовця як умова ефективності державного управління); С. Кушнір (сутнісно-понятійна характеристика та правове регулювання професійної компетентності держслужбовця); І. Клименко, О. Акімов та Е. Афонін (сучасні моделі компетенцій державних службовців).

Систематизовано *вимоги* до організаційно-правових засад професійного навчання держслужбовців та відомостей про державну службу у документах: *законах України* [1] – «Про державну службу»; Кодекс адміністративного судочинства України; *веб-контент* – Національного агентства України з питань державної служби, зокрема нові правила призначення на держслужбу [2]; Державної міграційної служби України; Постанови КМУ (Положення про систему професійного навчання державних службовців; деякі питання здобуття освіти та професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад); *монографії* – А. Грищука (державна служба в Україні у адміністративно-правовому вимірі); *дисертації* – Ю. Битяк (проблеми становлення, розвитку та функціонування державної служби в Україні); О. Смолка (особливості проходження державної служби в окремих державних органах в Україні); *довіді авторських колективів* – під керівництвом К. Ващенка (стан системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад); під керівництвом Ю. Ковбасюка (інституційне забезпечення кадрової політики у публічному управлінні: місія, роль та місце Національної академії державного управління при Президентові України); *публікації* – О. Продаєвич (організаційно-правові засади підготовки та підвищення кваліфікації держслужбовців); Л. Прудіус (європейські стандарти доброчесної державної служби); А. Надежденко, Д. Оробченко, В. Надежденко (сутність адміністративної відповідальності держслужбовців); А. Грищук (загальнотеоретичні аспекти відповідальності державних службовців); *методичні рекомендації* – норми та стандарти поведінки державних службовців.

Аналіз психолого-педагогічних джерел свідчить, що дослідження проблематики *етики та доброчесності* держслужбовців є актуальним і представлено у наукових працях: В. Козаков та І. Чаплай (моделювання етичної поведінки держслужбовців в умовах демократизації і професіоналізації державного управління); М. Рудакевич (теорія і практика формування професійної етики держслужбовців в умовах демократизації державного управління); Т. Василевська (особистісні зрізи служіння

як місії державної служби; управлінський потенціал етичної інфраструктури державної служби; інституціональна підтримка етики держслужбовців та формування етичних компетентностей публічних службовців), а у співавторстві з Р. Пятківський (етичне лідерство у публічній сфері); Н. Корчак та О. Пархоменко-Куцевіл (етичний та юридичний виміри доброчесності держслужбовця); В. Малімон та Н. Шевченко (етичні кодекси в контексті модернізації системи державного управління); А. Калева (етичний кодекс держслужбовця через призму відповідальності за порушення етичних норм і правил); О. Серих (особливості професійної етики держслужбовців); Ю. Даниленко (стан правового регулювання етики поведінки держслужбовців в Україні); С. Хак (етика та лідерські якості фахівців на державній службі); В. Бігун (доброчесність як юридичний термін і сенс); О. Дурман та Є.Цилюрник (нормативно-правове поле загальних правил етичної поведінки держслужбовців та посадових осіб місцевого самоврядування); А. Бичков (роль керівника у формуванні культури праці державних службовців); А. Войтенко, В. Якобчук, Н. Пугачова (професійна етика держслужбовця з метою ефективності публічного управління); О. Сердюк, О. Мирна та І. Шупта (місце доброчесності в моделі компетенцій держслужбовців та системі цінностей особистості при запобіганні корупції); Є. Романенко (нові стандарти етики держслужбовців); Д. Абрамова, О. Дика та І. Сергієнко (специфіка та проблематика формування професійної етики в системі державного управління); Т. Фініков (академічна доброчесність як національна потреба у глобальному контексті); І. Дегтярьов (вплив академічної доброчесності на інституційну практику ЗВО в Україні); Л. Губерський та Я. Бачинський (актуалізація академічної чесності як основа сталого розвитку університету); М. Дойчик (роздуми щодо академічної чесності: данина моді чи життєва необхідність); Ю. Гаруст та Б. Павленко (академічна доброчесність як захист інтелектуальної власності українських науковців); М. Хавронюк (складові доброчесності при визначенні Конкурсною комісією і конкурсантам); М. Вавринчук, О. Пунда та О. Когут (доброчесність як критерій добору на посаду судді); Л. Зуєва (система духовно-рефлексивного виміру доброчесності судді); Т. Добко та В. Турчиновський (академічна культура і доброчесність як соціальний капітал сучасного університету).

У ході структурно-функціонального аналізу понятійно-категоріального апарату дослідження професійної підготовки держслужбовців структуровано та систематизовано надбання вітчизняної академічної спадщини у питаннях професійного навчання держслужбовців, їх професійного розвитку, особливостей професійного навчання на основі компетентнісного підходу. Систематизовано вимоги організаційно-правових аспектів професійного навчання держслужбовців. Розкрито актуалізацію у наукових працях вітчизняних учених аспектів для забезпечення академічної етики та доброчесності управління закладами освіти на основі контент-аналізу науково-інформаційного базису.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про державну службу» від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення: 3.02.2024).
2. Національне агентства України з питань державної служби. Офіційний сайт. URL: <https://nads.gov.ua/diyalnist/profesijne-navchannya> (дата звернення: 4.05.2023).
3. Енциклопедичний словник з державного управління. уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трошинського, Ю.П. Сурміна. Київ: НАДУ, 2010. 820 с.